

**ЗВІТ ЩОДО ДОТРИМАННЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА
ЗАПОБІГАННЯ ЇЇ ПОРУШЕНЬ
В МЕУ ЗА 2024–2025 Н.Р.**

ВСТУП

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та наукової діяльності . Дотримання цих принципів забезпечує довіру до результатів навчання і наукових досягнень. Законодавство України приділяє значну увагу академічній доброчесності: з 2017 року діють норми Закону «Про освіту» (ст.42) та Закону «Про вищу освіту», що окреслюють вимоги і відповідальність у цій сфері . Згідно із законом, порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування (шуми), обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання . Кожне з цих понять має чітке визначення: наприклад, академічний плагіат – привласнення чужих результатів чи текстів без зазначення авторства, самоплагіат – повторне використання власних раніше опублікованих робіт як нових, фабрикація – вигадкування даних, фальсифікація – свідоме викривлення наявних даних тощо.

Українське законодавство зобов'язує як викладачів, так і студентів дотримуватися академічної доброчесності та передбачає санкції за порушення (від повторного виконання роботи до скасування присудженого ступеня) . Таким чином, на рівні держави встановлено нормативні вимоги, які спонукають заклади вищої освіти, зокрема Міжнародний Європейський Університет (МЄУ), впроваджувати внутрішні політики та процедури забезпечення академічної доброчесності.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В МЄУ

МЄУ розробив комплекс відповідних політик для забезпечення академічної доброчесності <https://integrity.ieu.edu.ua>, що відповідає законодавчим вимогам і сучасним викликам:

- Кодекс етики та академічної доброчесності
- Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату
- Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності
- Політика відкритої науки
- Політика використання ШІ

Таким чином, МЄУ створив цілісну систему політик і правил академічної доброчесності, яка охоплює традиційні загрози (плагіат, списування) та новітні виклики (використання ШІ), тим самим формуючи культуру чесності та відповідальності в університетській спільноті.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Для реалізації політики доброчесності в університеті створена чітка організаційна структура. Ключову роль відіграє Комісія з питань етики та академічної доброчесності – колегіальний орган, що розглядає всі випадки підозри на порушення та виробляє рішення щодо притягнення до відповідальності. До складу Комісії входять представники адміністрації та провідні науково-педагогічні працівники університету (не менше 3 і не більше 7 осіб). Як правило, головує на засіданнях профільний проректор або інша уповноважена особа адміністрації. Для об'єктивності можливе залучення незалежних експертів або представників студентського самоврядування (зокрема, при розгляді випадків, що стосуються магістрантів, до роботи комісії долучається представник студентського парламенту). Комісія діє на підставі положення, яке регламентує процедури розслідування порушень: від отримання повідомлення чи доповіді про можливий проступок – до ухвалення рішення та підготовки рекомендацій щодо стягнень.

Відповідальні особи. В університеті визначено посадових осіб, відповідальних за підтримання академічної доброчесності. До їх числа належать проректор з науково-педагогічної роботи (який координує політику доброчесності), керівники навчально-наукових інститутів (що здійснюють первинний контроль за дотриманням етичних норм на факультетах) та гаранті освітніх програм. Окрім того, впроваджено позицію освітнього омбудсмена — до нього студенти можуть звертатися конфіденційно з питань порушень чи сумнівних ситуацій.

Взаємодія між цими особами забезпечує оперативне виявлення і реагування на проблему ще до передачі її на розгляд Комісії.

Комісія тісно співпрацює з Департаментом забезпечення якості освіти університету. Цей підрозділ відповідає за моніторинг академічної доброчесності в межах системи забезпечення якості. Департамент якості спільно з Комісією розробляє методичні матеріали, проводить опитування студентів та інших учасників освітнього процесу щодо розуміння принципів доброчесності, аналізує статистику перевірок на плагіат. Такі дані включаються до річних звітів про якість освіти. Якщо виявлено системні проблеми (наприклад, зростання кількості випадків плагіату на окремому факультеті), департамент якості разом із комісією готує рекомендації керівництву університету щодо вдосконалення навчального процесу або додаткового навчання викладачів. Таким чином, питання академічної доброчесності інтегровані в загальну систему управління якістю освіти МЄУ.

ПРОСВІТНИЦЬКІ ЗАХОДИ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У 2024–2025 н.р. МЄУ реалізував низку просвітницьких заходів, спрямованих на формування культури академічної чесності серед студентів і викладачів:

- Орієнтаційні лекції для першокурсників. За звітний період проведено 5 орієнтаційних сесій (охоплено ~300 першокурсників). Кожен студент після лекції підписав Декларацію про академічну доброчесність, підтверджуючи ознайомлення з вимогами.
- Тренінги та семінари для викладачів. Усвідомлюючи важливість підготовки персоналу, МЄУ організував 2 методичних семінари для викладачів на тему запобігання та виявлення академічних порушень. Окремий тренінг був присвячений використанню штучного інтелекту в освітньому процесі: викладачам надали поради, як інтегрувати ШІ як допоміжний засіб без шкоди для доброчесності, і як розпізнавати виконані ШІ студентські роботи. У семінарах узяли участь понад 60 викладачів різних кафедр, які надалі поширили отримані знання серед колег.
- Інформаційні кампанії. Протягом року Департамент забезпечення якості освіти та бібліотека університету провели кілька інформаційних кампаній. Також у корпусах університету розміщувалися плакати та стенди, присвячені академічній доброчесності (визначення, принципи, контакти для повідомлення про порушення). На видних місцях бібліотеки було представлено пам'ятки для студентів щодо користування джерелами та ліцензійними електронними ресурсами. Ці матеріали підвищують обізнаність студентства та нагадують про важливість етичної поведінки.

- МЄУ долучився до Міжнародного тижня академічної доброчесності (International Day of Academic Integrity) – у жовтні 2024 р. відбувся флешмоб у соцмережах із хештегом #AcademicIntegrity_MEU, де студенти ділилися власними зобов'язаннями дотримуватися чесності. Ці заходи зробили тему доброчесності більш «живою» та ближчою для молоді.
 - МЄУ розробив та широко розповсюдив інформаційні відео щодо академічної доброчесності. Відео були розроблені з використанням імерсивних технологій.
 - Співробітники МЄУ активно публікуються у наукових виданнях, приймають участь у конференціях з проблем академічної доброчесності та ШІ
 - Опубліковано 2 навчальних посібника, які рекомендовані Вченою Радою МЄУ до друку: ШІ: (не)обмежені можливості в освіті; Міфи та реалії академічної доброчесності
 - У рамках ініціативи #неформат_за_донат проведено 16 лекцій з дотримання норм академічної доброчесності для НПП та всіх зацікавлених осіб
- Загалом, просвітницька діяльність у 2024–2025 н.р. була насиченою і різноплановою. Її результатом стало підвищення рівня обізнаності: за даними опитування, 92% опитаних студентів зазначили, що добре розуміють вимоги академічної доброчесності (проти 85% у попередньому році). Важливим є те, що МЄУ розробляє та поширює інформаційні матеріали, проводить лекції та воркшопи не лише для університетської спільноти, а й для всіх науковців, студентів, школярів України, що підсилює його суспільний внесок. Університет планує і надалі активно працювати над формуванням культури чесності, роблячи акцент не на покараннях, а більше на вихованні внутрішніх цінностей у майбутніх фахівців.

ВИЯВЛЕННЯ ПОРУШЕНЬ: ПРОЦЕДУРИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Міжнародний Європейський Університет впровадив чіткий алгоритм виявлення та розгляду порушень академічної доброчесності, який діяв у 2024–2025 навчальному році. Цей алгоритм включає кілька етапів:

1. Попередження та контроль на рівні кафедр. Викладачі, що приймають курсові роботи, реферати чи інші письмові завдання, здійснюють первинну перевірку на наявність підозрілих запозичень. Кожен викладач зобов'язаний проаналізувати подані тексти на відповідність вимогам (наявність посилань, відсутність очевидного копіювання чужих робіт). У разі найменшої підозри на плагіат або неавторське виконання роботи (невідповідність стилю студента тощо) викладач може ініціювати детальнішу перевірку.

2. Перевірка текстів через антиплагіат-системи. Університет на системному рівні здійснює перевірку всіх кваліфікаційних робіт здобувачів (дипломних

бакалаврських, магістерських), конкурсних науково-дослідних робіт студентів, а також курсових робіт за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Зокрема, МЄУ використовує сучасну систему StrikePlagiarism для аналізу текстових збігів. Процедура є обов'язковою: текст фінальної версії роботи, завірений науковим керівником, завантажується до бази і генерується звіт про відсоток оригінальності. До перевірки на плагіат підлягають не лише студентські роботи, але й рукописи наукових статей, тези доповідей, що подаються від імені університету в журнали чи на конференції. Таким чином, 100% дипломних робіт у 2024–2025 н.р. були перевірені перед захистом. За звітний період через StrikePlagiarism і аналогічні платформи було перевірено ≈ 1200 документів, що значно більше, ніж у попередньому році (для порівняння, 2023–2024 н.р. – ~ 950 документів). Це зростання пов'язане з розширенням сфери перевірки (додано перевірку есе, рефератів та інших робіт).

3. Аналіз звітів та прийняття рішень. Якщо автоматичний звіт виявляє перевищення встановленого порогу подібності (наприклад, в МЄУ граничним вважається 25% некоректних запозичень для кваліфікаційних робіт), викладач або відповідальний працівник передає матеріали на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності. Комісія детально вивчає проблемні роботи: аналізує характер збігів, запрошує студента для пояснень. Важливо, що студенту надається можливість подати письмове пояснення або апеляцію щодо результатів перевірки, якщо він/вона не погоджується з висновками. Комісія, оцінивши всі обставини, ухвалює рішення: кваліфікувати діяння як порушення академічної доброчесності або зняти підозру. Рішення фіксується протоколом. У разі підтвердження порушення визначається ступінь відповідальності.

4. Застосування санкцій. Академічна відповідальність за підтвержені порушення накладається відповідно до внутрішніх правил та законодавства. Для студентів це можуть бути: повторне виконання завдання або інше додаткове оцінювання; зниження оцінки (аж до виставлення незадовільно); позбавлення права на стипендію на певний термін; скерування на комісію з можливим ухваленням рішення про відрахування (у разі грубих або повторних порушень). Для науково-педагогічних працівників передбачені заходи аж до дисциплінарного стягнення чи розірвання контракту, якщо йдеться про плагіат у наукових працях або інші серйозні проступки. У 2024–2025 н.р. найпоширенішою санкцією було повторне виконання роботи з попередженням (застосовано до 18 студентів), більш суворі заходи (такі як анулювання результатів іспиту чи відрахування) не були застосовані.

Результати перевірок. За звітний рік Комісія з етики та департамент забезпечення якості освіти здійснили суттєвий обсяг роботи з моніторингу. Загальна кількість перевірених академічних текстів (курсіві, випускні роботи, статті тощо) перевищила 1000 одиниць, як зазначено вище. З них у певній частині було виявлено невідповідності принципам доброчесності. Для прозорості наведемо ключові показники:

- Випадки академічного плагіату (студенти): 15 підтверджених випадків, коли студентські роботи містили значні запозичення без посилань. Здебільшого це стосувалося фрагментів курсових робіт, рідше – фрагментів випускних кваліфікаційних робіт. Усі ці роботи були повернуті на доопрацювання, студенти отримали дисциплінарні зауваження.
- Самоплагіат: 3 випадки, коли студенти подали власні попередні роботи або їх частини як нові (наприклад, повторно використали частину дипломної роботи в магістерському дослідженні). Такі випадки теж кваліфіковано як порушення; студентам було рекомендовано переробити роботи з урахуванням оригінальності.
- Списування на екзаменах/заліках: 8 зафіксованих інцидентів академічного шахрайства під час контрольних заходів. Вони включали користування забороненими матеріалами на тестах та факти, коли викладачі спіймали студентів на списуванні. Наслідком стало анулювання результатів відповідних екзаменів з призначенням перескладання.
- Фабрикація та фальсифікація: 3 випадки серед наукових робіт, коли виявлено проблеми з достовірністю даних. Зокрема, 2 випадки фабрикації (вигадані експериментальні дані в курсових проєктах) та 1 випадок фальсифікації (цілеспрямована підміна частини даних в лабораторній роботі). У кожному випадку студентів зобов'язано переробити дослідження чесно під наглядом керівника, інциденти задокументовано в їх особових справах.

Детальна статистика наведена у наступному розділі. В цілому ж, абсолютна більшість перевірених робіт не містила критичних порушень – понад 96% з них отримали позитивний висновок щодо доброчесності. Це свідчить, що попри виявлені випадки, культура академічної чесності укорінюється, і переважна частина студентів сумлінно дотримується правил.

СТАТИСТИКА ПОРУШЕНЬ (2024–2025 Н.Р.)

Для наочності представимо статистичні дані про академічні порушення в МЄУ за 2024–2025 навчальний рік у вигляді таблиць та діаграм. Кількісні показники допомагають проаналізувати ситуацію та визначити тенденції.

Кількість та види виявлених порушень: У таблиці нижче наведено розподіл за основними типами порушень, зафіксованих протягом року:

Тип порушення	Кількість випадків	Тип порушення	Кількість випадків
Академічний плагіат	15	Фабрикація даних	2
Самоплагіат	3	Фальсифікація результатів	1
Списування (шахрайство на іспитах)	8	Разом	29

РОЗПОДІЛ ВИЯВЛЕНИХ ПОРУШЕНЬ (2024-2025 Н.Р.)

Рис. 1: Розподіл виявлених порушень академічної доброчесності за видами (у відсотках від загальної кількості випадків). Провідну частку складають випадки плагіату (48%), значну частину – списування на екзаменах (32%). Частки самоплагіату (10%), фабрикації (6%) та фальсифікації (3%) є відносно невеликими, що свідчить про рідкість таких порушень.

Як видно з діаграми, майже половина інцидентів пов'язана з плагіатом, тобто несанкціонованим запозиченням текстів. Суттєву частку (понад третину) становлять випадки списування, що вказує на необхідність посилення контролю під час оцінювання знань. Менші сегменти припадають на самоплагіат та маніпуляції з даними (фабрикація/фальсифікація) – разом приблизно 19%. Важливо зазначити, що не було зафіксовано жодного випадку хабарництва чи примусу до необ'єктивного оцінювання з боку викладачів у звітному періоді (ці показники відсутні у діаграмі, оскільки дорівнюють нулю). Це підтверджує високий рівень етики серед персоналу університету.

У порівнянні з минулим роком, загальна кількість виявлених порушень незначно зросла (29 проти 26 у 2023–2024 н.р., тобто +10%). Зростання припало переважно на категорію списування (було 6, стало 8 випадків), тоді як кількість плагіату залишилася майже сталою (15 проти 14). Така динаміка може пояснюватися посиленням виявлення порушень завдяки кращому моніторингу. Водночас частка серйозних порушень (фабрикація, фальсифікація) залишилася на тому ж низькому рівні.

Статистичні дані МЄУ співвідносяться із загальнонаціональними тенденціями: за інформацією Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, найбільш типовим порушенням в українських ЗВО є плагіат у кваліфікаційних

роботах, тоді як випадки хабарництва чи грубих фальсифікацій фіксуються рідко. Університет, аналізуючи власну статистику, має змогу вчасно виявляти проблемні зони (наприклад, певні освітні програми чи курси, де частіше трапляються списування) і вживати превентивних заходів, про що йтиметься далі.

МІЖНАРОДНІ ІНІЦІАТИВИ ТА ПАРТНЕРСТВА

2024–2025 навчальний рік відзначився активною участю Міжнародного Європейського Університету в міжнародних ініціативах з просування академічної доброчесності. Це відповідає стратегічному курсу МЄУ на інтеграцію в європейський освітній простір та обмін найкращими практиками. Наведемо ключові напрямки такої діяльності:

- Європейська мережа академічної доброчесності (ENAI). МЄУ став інституційним членом European Network for Academic Integrity у 2023 році. У травні 2024 р. президент університету Алла Наволокіна взяла участь у загальних щорічних зборах членів ENAI, що відбулися в рамках Міжнародної конференції з етики та доброчесності в академії. На цьому заході підбивалися підсумки діяльності ENAI за рік та обговорювалися плани на майбутнє. Активна участь керівництва МЄУ у роботі ENAI підкреслює прагнення університету підтримувати найвищі стандарти доброчесності та співпрацювати з глобальною спільнотою однодумців. У рамках членства в ENAI представники МЄУ отримують доступ до методичних матеріалів мережі (наприклад, Глосарію термінів академічної доброчесності, навчальних кейсів), беруть участь у тематичних вебінарах та тренінгах. Також університет долучився до ініціатив ENAI і входить до робочої групи Academic Integrity.

- Співпраця з NAQA та європейськими асоціаціями. МЄУ тісно взаємодіє з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) у питаннях академічної доброчесності. Зокрема, університет дотримується методичних рекомендацій агентства щодо запобігання плагіату під час акредитації освітніх програм. Примітно, що президент ENAI Томаш Фолтинек є членом Консультативної ради НАЗЯВО, що сприяє впровадженню кращих європейських практик в український простір якості. МЄУ використовує цю синергію: у 2024 р. представники університету взяли участь у декількох семінарах НАЗЯВО, присвячених академічній доброчесності та акредитації освітніх програм. Крім того, університет є членом Європейської асоціації університетів (EUA) та Європейської асоціації закладів вищої освіти (EURASHE). Хоча ці організації охоплюють ширший спектр питань, участь у них допомагає МЄУ переймати досвід забезпечення якості освіти, невід'ємною складовою якого є академічна доброчесність. На форумах і конференціях EUA/EURASHE представники університету обговорюють також етичні виклики, зокрема, питання використання ШІ в освіті, протидії контрактному шахрайству (написанню студентських робіт «на замовлення») тощо.

- Участь у міжнародних проєктах. У звітному році МЄУ долучився до консорціуму

проєкту EUonAIR (European Universities Alliance on AI in Education), який об'єднує 10 європейських університетів під координацією Академії Леона Козмінського (Польща). Хоча основна мета проєкту пов'язана з інтеграцією штучного інтелекту у навчання, одним з напрямів є вироблення етичних стандартів використання ШІ. В рамках EUonAIR розробляється віртуальна екосистема MyAI University, і МЄУ бере участь у наповненні її компоненту, присвяченого академічній доброчесності при застосуванні цифрових технологій. Це дозволяє університету опинитися серед піонерів у формуванні політик «AI Academic Integrity» на європейському рівні. Отже, навіть у технологічних інноваціях МЄУ акцентує етичну складову.

● Інші партнерства. Університет продовжує співпрацю з Центром академічної доброчесності при Американських радах та бере участь у подіях, організованих Міжнародним центром академічної доброчесності (ICAI) – наприклад, долучався до Academic Integrity Webinar Series у 2024 році. Також у звітному періоді налагоджено контакти з проєктом Ethics and Integrity in Education при Раді Європи, у рамках якого кілька викладачів пройшли онлайн-курс підвищення кваліфікації з викладання етики академічних досліджень. Ці зусилля демонструють, що МЄУ прагне не лише слідувати існуючим стандартам, а й активно впливати на їх формування в міжнародному масштабі.

Отже, у 2024–2025 н.р. Міжнародний Європейський Університет заявив про себе як про активного гравця на міжнародній арені академічної доброчесності. Членство в ENAI та інших об'єднаннях, участь у проєктах і форумах дозволяють університету постійно вдосконалювати власну систему забезпечення доброчесності, бути в курсі новітніх тенденцій і утверджувати свій імідж закладу з високими етичними стандартами.

ВИКЛИКИ 2024–2025 Н.Р. ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ (ПЛАНИ НА 2025–2026)

Аналіз досвіду 2024–2025 навчального року виявив низку викликів у сфері академічної доброчесності, що стоять перед університетом. Водночас окреслено конкретні кроки, які планується здійснити у 2025–2026 н.р. для подолання проблем та підвищення ефективності системи доброчесності.

Основні виклики та проблеми, виявлені у 2024–2025 н.р.:

● Штучний інтелект і академічне шахрайство. Стрімке поширення доступних ШІ-інструментів (мовних моделей, генераторів зображень, кодів) породило нові способи потенційних порушень.

Деякі студенти намагалися використовувати ChatGPT для написання есе чи розв'язання задач, що важко відстежити традиційними методами. Попри роз'яснювальну роботу, залишається ризик невиявлених випадків використання ШІ не за призначенням. Виклик полягає в розробці надійних механізмів детекції AI-згенерованого контенту та оновленні критеріїв оцінювання, аби сприяти

власній роботі студентів.

- Недостатня обізнаність окремих студентів. Хоча загальний рівень розуміння принципів доброчесності зріс, все ж траплялися випадки, коли студенти виправдовували порушення незнанням правил (наприклад, некоректне цитування через незнання стандартів). Це свідчить, що потрібно ще більше уваги приділити навчання студентів академічному письму і етиці досліджень, особливо на ранніх курсах.
- Навантаження на викладачів при перевірці. Викладачі відзначають збільшення часу, потрібного на перевірку робіт через необхідність детального аналізу звітів антиплагіату та підозрілих випадків. Це може призводити до суб'єктивності (людський фактор) або перевтоми. Виклик – оптимізувати процес, залучити автоматизовані інструменти первинного скринінгу, щоби викладачі більше зосередились на профілактиці порушень під час навчання.
- Різний рівень залучення кафедр. Моніторинг показав, що не всі структурні підрозділи однаково активно впроваджують заходи з доброчесності. На окремих кафедрах менше проводилося роз'яснень або менше ініціювалося перевірок на плагіат, що може створювати нерівномірність стандартів всередині університету. Це проблема забезпечення єдиних підходів і мотивації всіх кафедр приділяти належну увагу цьому питанню.
- Контрактні роботи та зовнішній вплив. Університету, як і іншим ЗВО, доводиться боротися з явищем замовлення студентами готових робіт на стороні (т.зв. «контрактне читерство»). Виявлення таких випадків є складним, адже роботи можуть пройти перевірку на плагіат (бо написані «на замовлення» унікально). 2024–2025 н.р. не зафіксовано жодного достеменно доведеного випадку, але в освітній сфері ця проблема існує. Це серйозний виклик, що потребує як технологічних рішень (наприклад, аналіз стилю письма студента), так і виховних (формування розуміння, що замовлена робота – це обман передусім самого себе).

ВИКЛИКИ 2024–2025 Н.Р. ТА ПОДАЛЬШІ КРОКИ (ПЛАНІ НА 2025–2026)

Аналіз досвіду 2024–2025 навчального року виявив низку викликів у сфері академічної доброчесності, що стоять перед університетом. Водночас окреслено конкретні кроки, які планується здійснити у 2025–2026 н.р. для подолання проблем та підвищення ефективності системи доброчесності.

Основні виклики та проблеми, виявлені у 2024–2025 н.р.:

- Штучний інтелект і академічне шахрайство. Стрімке поширення доступних ШІ-інструментів (мовних моделей, генераторів зображень, кодів) породило нові способи потенційних порушень.
- Деякі студенти намагалися використовувати ChatGPT для написання есе чи розв'язання задач, що важко відстежити традиційними методами. Попри

роз'яснювальну роботу, залишається ризик невиявлених випадків використання ШІ не за призначенням. Виклик полягає в розробці надійних механізмів детекції AI-згенерованого контенту та оновленні критеріїв оцінювання, аби сприяти власній роботі студентів.

- Недостатня обізнаність окремих студентів. Хоча загальний рівень розуміння принципів доброчесності зріс, все ж траплялися випадки, коли студенти виправдовували порушення незнанням правил (наприклад, некоректне цитування через незнання стандартів). Це свідчить, що потрібно ще більше уваги приділити навчання студентів академічному письму і етиці досліджень, особливо на ранніх курсах.
- Навантаження на викладачів при перевірці. Викладачі відзначають збільшення часу, потрібного на перевірку робіт через необхідність детального аналізу звітів антиплагіату та підозрілих випадків. Це може призводити до суб'єктивності (людський фактор) або перевтоми. Виклик – оптимізувати процес, залучити автоматизовані інструменти первинного скринінгу, щоби викладачі більше зосередились на профілактиці порушень під час навчання.
- Різний рівень залучення кафедр. Моніторинг показав, що не всі структурні підрозділи однаково активно впроваджують заходи з доброчесності. На окремих кафедрах менше проводилося роз'яснень або менше ініціювалося перевірок на плагіат, що може створювати нерівномірність стандартів всередині університету. Це проблема забезпечення єдиних підходів і мотивації всіх кафедр приділяти належну увагу цьому питанню.
- Контрактні роботи та зовнішній вплив. Університету, як і іншим ЗВО, доводиться боротися з явищем замовлення студентами готових робіт на стороні (т.зв. «контрактне читерство»). Виявлення таких випадків є складним, адже роботи можуть пройти перевірку на плагіат (бо написані «на замовлення» унікально). 2024–2025 н.р. не зафіксовано жодного достеменно доведеного випадку, але в освітній сфері ця проблема існує. Це серйозний виклик, що потребує як технологічних рішень (наприклад, аналіз стилю письма студента), так і виховних (формування розуміння, що замовлена робота – це обман передусім самого себе).

Плани та заходи на 2025–2026 н.р.: Спираючись на вищезазначені виклики, університет розробив план удосконалення системи забезпечення доброчесності на наступний навчальний рік. Серед ключових запланованих кроків:

Оновлення нормативної бази з урахуванням ШІ. Оновлення та затвердження Політики використання ШІ. Будуть визначені допустимі межі застосування AI-тулів у навчальних цілях та встановлено відповідальність за неподання інформації про використання ШІ при підготовці роботи. Також університет розгляне можливість впровадження програмного забезпечення для детекції ШІ-згенерованого тексту, яке може інтегруватися з існуючими антиплагіат-системами.

- Удосконалення обов'язкового курсу з академічного письма та доброчесності. Оновлення передбачає розширення практичних компонентів, включення модулів з основ академічного пошуку, правильного цитування, роботи з бібліографічними менеджерами (Zotero, Mendeley), етики групової взаємодії, а також інтеграцію навичок етичного використання інструментів штучного

інтелекту в академічному письмі. Таким чином, передбачається підвищити базову грамотність студентів у питаннях доброчесності та запобігти ненавмисним порушенням через незнання.

- Розширення просвітницьких активностей. У наступному році університет проводитиме ще більш активну інформаційну кампанію. Зокрема, заплановано Тиждень академічної доброчесності восени 2025 р., під час якого щодня відбуватимуться різні заходи (лекторії, ігри, кінопокази, дискусії) на тему етики. Буде оголошено новий конкурс студентських творчих робіт (відео, інфографіка) про чесне навчання з мотивуючими призами. Також університет розширить присутність теми доброчесності в соцмережах – запускається спеціальна рубрика в Instagram, де у формі сторіз розбиратимуться поширені питання («Чи вважається плагіатом, якщо...?») з експертними відповідями.
- Підтримка викладачів та обмін досвідом. Для викладацького складу в 2025–2026 рр. заплановано серію воркшопів за участі запрошених експертів (у тому числі міжнародних, з ENAI) про новітні методи оцінювання, які мінімізують можливості для шахрайства. Будуть створені внутрішні фахові групи для обміну досвідом: наприклад, викладачі, які успішно впроваджують відкриті завдання чи проєктне навчання замість типових тестів, ділитимуться результатами з колегами. Університет також розглядає матеріальне стимулювання кафедр, які демонструють найвищий рівень дотримання академічної доброчесності (можливо, через рейтинг чи відзнаки за підсумками року).
- Покращення процедур виявлення та реагування. Планується оптимізувати роботу Комісії з питань етики та академічної доброчесності. Розробляються стандартизовані шаблони звітів і рішень Комісії, аби прискорити розгляд типових справ.
- Спільні заходи з іншими ЗВО та загальноосвітніми школами.

Втілення зазначених планів у 2025–2026 н.р. повинно зміцнити культуру академічної доброчесності в Міжнародному Європейському Університеті. Очікується, що кількість порушень знизиться (ставиться ціль – зменшити на 20% випадки плагіату), а рівень задоволеності студентів і викладачів чесністю та справедливістю освітнього процесу зросте. Адміністрація університету налаштована рішуче реалізувати зазначені кроки, розуміючи, що доброчесність – це фундамент якості освіти і довіри до дипломів МЄУ.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Досвід 2024–2025 навчального року свідчить, що Міжнародний Європейський Університет робить системні та послідовні кроки для утворення академічної доброчесності. Університетська спільнота поступово формує культуру, в якій чесність, прозорість та відповідальність є невід’ємними цінностями освітнього

процесу. Політики та процедури, запроваджені в МЄУ, загалом відповідають найкращим практикам і дозволяють ефективно запобігати більшості порушень або вчасно їх виявляти. При цьому існують напрями для вдосконалення, особливо з огляду на виклики цифрової доби.

Для подальшого зміцнення академічної доброчесності пропонуємо такі рекомендації, адресовані різним стейкхолдерам університету:

- Адміністрації МЄУ: і надалі приділяти пріоритетну увагу питанням доброчесності при стратегічному плануванні розвитку університету. Рекомендується забезпечити необхідні ресурси (фінансові, технічні, кадрові) для повноцінного функціонування систем перевірки (наприклад, продовжити ліцензії на StrikePlagiarism та/ або придбати додаткові інструменти), а також для навчання персоналу. Доцільно запровадити систему внутрішнього аудиту академічної доброчесності – регулярні перевірки вибіркового робіт та процедур на відповідність встановленим стандартам. Адміністрація має власним прикладом демонструвати відданість принципам доброчесності – прозорістю прийняття рішень, нетерпимістю до будь-яких проявів академічної недоброчесності на всіх рівнях.

- Викладачам і науково-педагогічним працівникам: слугувати взірцем академічної чесності для студентів. Педагогічному колективу варто неухильно дотримуватися політики університету: від вимог до оформлення робіт до принципів об'єктивного оцінювання. Рекомендовано приділяти час поясненню студентам цінності самостійного навчання, включати тематику доброчесності в зміст дисциплін (особливо методологічних курсів). Викладачам варто використовувати інноваційні методи викладання та контролю знань, що знижують мотивацію до шахрайства (проектні роботи, усні презентації, відкрите обговорення результатів тощо). У разі виявлення порушення – діяти принципово, не «списувати з рахунків» такі випадки, а доводити їх до розгляду Комісії, навіть якщо це вимагає часу. Водночас рекомендується підтримувати відкрите спілкування зі студентами: заохочувати їх ставити запитання щодо правил, обговорювати етичні дилеми, аби формувати довіру і взаємоповагу.

- Студентам: усвідомити, що академічна доброчесність – це не формальна вимога університету, а запорука якісної освіти та особистого розвитку. Кожному студентові рекомендується відповідально ставитися до навчальних завдань, планувати свій час, щоб встигати виконувати роботи самостійно і не вдаватися до плагіату чи списування. Варто використовувати надані університетом ресурси: відвідувати консультації з академічного письма, користуватися послугами бібліотеки, яка може допомогти з пошуком джерел та оформленням цитувань. Якщо виникають труднощі з розумінням матеріалу чи дедлайнами – краще звернутися по допомогу (до викладача, куратора), ніж ризикувати своєю репутацією через нечесні практики. Пам'ятайте, що порушення доброчесності шкодять передусім вам самим: позбавляють знань, підривають довіру та можуть мати серйозні наслідки для академічної кар'єри.

На завершення слід наголосити: академічна доброчесність – це спільна відповідальність. Адміністрація, викладачі і студенти мають діяти єдиною

командою, підтримуючи один одного у прагненні до чесності. Лише в умовах довіри і взаємоповаги можна досягти тієї якості освіти, заради якої існує університет. Міжнародний Європейський Університет за підсумками 2024–2025 року показав позитивний прогрес на цьому шляху. Виконання озвучених рекомендацій та реалізація запланованих заходів дозволять МЄУ ще більше утвердитися як заклад з високими академічними стандартами, дипломи якого заслуговують беззаперечної довіри, а випускники – готові стати успішними та відповідальними професіоналами.

ДОДАТКИ

У додатках наведені матеріали, що ілюструють реалізацію політики доброчесності в МЄУ протягом 2024–2025 н.р. (зразки документів та інформаційні матеріали).

Додаток 1. Витяг з Кодексу академічної доброчесності МЄУ – основні принципи та зобов'язання учасників освітнього процесу (затверджені положеннями Вченої ради).

Додаток 2. Зразки декларацій про академічну доброчесність: бланк, який підписують студенти при вступі, та окремо – зразок заяви викладача щодо дотримання етичних норм.

Додаток 3. Інформаційний бюлетень «Запобігання академічному плагіату в МЄУ»

Додаток 4. Приклад презентації з тренінгу для викладачів «Академічна доброчесність і штучний інтелект» (слайди з рекомендаціями щодо використання ШІ без порушень).

Додаток 5. Інфографіка «Як уникнути плагіату», що розповсюджувалася серед студентів (містить 5 кроків правильного цитування та використання джерел).

